

Deres ref
Vår ref 2305

9. mars 2023

Hørings svar

ONF takker for muligheten til å komme med høringsinnspill til NOU 2022:17, hvor Opptaksutvalget har lagt fram en ny modell for opptak til høyere utdanning. Vi noterer oss at utvalget er opptatt av at vi i Norge skal ha en modell for opptak til høyere utdanning som er rettferdig, effektiv og enkel å forstå. Dette er vi selvsagt enig i.

Forbedre karakterer

Vi er også enig med utvalget i at det er klare fordeler med å begrense tiden som brukes på å ta opp fag for å forbedre karakterer, både på individ- og samfunnsnivå. Det er imidlertid rimelig å understreke i denne sammenhengen at studentene i Norge ikke er eldre enn i flere andre nordiske land, og at et mer aldersheterogent studentmiljø gir mange kvaliteter og også er en naturlig konsekvens av å fremme «læring hele livet». Dette tatt i betraktning, samt at det å kunne ta opp fag vil gi mindre helseskadelig «press» på elevene i videregående, mener vi ikke muligheten for å ta opp fag skal bortfalle helt. Vi foreslår en annen løsning; nemlig **at det fortsatt skal være mulig å forbedre karakterer, men at dette begrenses gjennom et enkelt tiltak: Det skal kun være mulig å ta opp hvert enkelt fag en gang.**

I tillegg mener vi det bør vurderes å sette tak på hvor høyt en inntaksgrense basert på karakterer (og tilleggspoeng) kan gå, for eksempel ved 6,0.

Noen tilleggspoeng må beholdes

Ellers støtter vi utvalgets forslag om at ordningen med poeng for fagvalg bortfaller, men **vi vil beholde tilleggspoeng for alder, fagskoleutdanning og avtjent verneplikt.** Vi tror en modell hvor 80% tas inn «karakterveien», mens 20% tas inn gjennom en standardisert opptaksprøve, slik utvalget foreslår, vil gi en mer homogen studentmasse. Slik vi ser det vil bortfall av tilleggspoengene for alder, fagskole og verneplikt gjøre det enda verre for gutter / menn som allerede er marginalisert på mange av de mest prestisjefylte UH utdanningene og i UH generelt. Dette vil resultere i mer elitisme og enda flere hindre for gutter, samt en vesentlig mindre mangfoldig studiemasse på UH, både hva angår kjønn og alder. Dette mener vi er svært uheldig og kan ha store negative ringvirkninger i samfunnet, en konsekvens vi ikke kan se at utvalget har vurdert.

Tilleggspoeng: Alder

Alderspoeng er viktig fordi det er viktig å samle kompetanse og erfaring på ulike måter i livet. Det at vi som samfunn sikrer oss et mangfoldig studentmiljø med en variert alderssammensetning og samtidig legger til rette for livslang læring / læring i ulike livsfaser er essensielt. Som Fagskolerådet tidligere har foreslått, foreslår vi en noe **modifisert utgave av dagens ordning med alderspoeng, hvor studentene oppnår poeng annet hvert år (istedenfor hvert år som i dag), inntil 8 poeng (som i dag).**

Tilleggs poeng: Verneplikt

Bortfall av poeng for verneplikt vil gå mer utover menn enn kvinner, og skape enda større skjevheter mellom kjønnene i sektoren. I tillegg tilegner de kommende studentene seg god kompetanse dette året, mange har behov for noe annet. Verneplikt anses også av mange som en innsats for felleskapet. Å ta vekk disse tilleggspoengene virker lite gjennomtenkt og vi kan ikke se at utvalget har vurdert de samfunnsmessige konsekvensene av forslaget.

Tilleggs poeng: Fagskole

Høyere yrkesfaglig utdanning gir en kompetanse som samfunnet sårt trenger, som blant mange andre Kompetansebehovsutvalget har understreket (KBU-temarapport-2022.pdf (kompetansebehovsutvalget.no)). Å fjerne poengene for fagskoleutdanning vil skape incentiver i feil retning. Selv om mange går fra fagskole rett ut i arbeid vil også fremtidens arbeidsliv nettopp ha behov for kombinert kompetanse fra HYU og UH. Disse poengene er det derfor viktig å opprettholde for nettopp å bidra til fremtidens kompetansebehov og flere karrierebaner som er nyttige både for individ og samfunn.

Livslang læring?

Generelt synes vi utvalgets forslag strider mot den etablerte intensjonen om livslang læring. Vi mener utvalget i stor grad ser bort fra fordelene for individene og samfunnet ved at vi legger til rette for at mennesker studerer i ulike livsfaser. Å legge til rette for det er etter vår mening viktig for å hente ut det beste i folk, for å skape gode studentmiljøer som er sosialt og kulturelt mangfoldige og der kjønns sammensetningen er relativt jevn.

Veier til generell studiekompetanse og fagskole

Ellers er vi enig med utvalget i at ordningen med generell studiekompetanse (GSK) som opptaksgrunnlag til UH fungerer godt. Utvalget peker på at det er en liten andel som får tilbud om studieplass på andre grunnlag, og at mange av disse har relevant bakgrunn for studiet de søker på. Utvalget understreker også at det er viktig det finnes flere veier inn. I denne sammenheng er vi fornøyd med at toårig fagskole (120 studiepoeng) fortsatt skal gi generell studiekompetanse, og at det skal være mulig å få unntak fra kravet om generell studiekompetanse gjennom realkompetansevurdering og Y-vei, slik utvalget sier. **Vi mener imidlertid at all bestått utdanning over NKR nivå 4 skal gi kandidaten generell studiekompetanse.**

Opptaksprøver:

ONF er kritisk til standardiserte opptaksprøver, og mener **opptaksprøver bør benyttes i fag / sammenhenger der det er spesielt nyttig. Prøvene bør være kontekstuelle og ikke standardiserte. De bør heller ikke være eneste kriterium for opptak.**

Med vennlig hilsen

Organisasjon for Norske Fagskolestudenter

Thea Tuset
Leder

Ingrid Marie Aarre
Nestleder